

01.02.2024р. Гр24. Всесвітня історія. Уроки 21-22

Тема уроку: Японія і Китай.

Мета уроку: охарактеризувати особливості розвитку політики, економіки, соціальної сфери Японії та Китаю; розкрити зміст японського милітаризму та зовнішньої експансіоністської політики; розкрити причини національної революції в Китаї.

Очікувані результати.

Учні зможуть:

- порівнювати основні тенденції розвитку Японії та Китаю;
- висловлювати судження щодо діяльності історичних осіб;
- встановлювати причинно- наслідкові зв'язки;
- розкрити зміст понять: «милітаризація», «меморандум», «бусидо», «Гоміндан».

Основні дати:

1918р.- «Рисові бунти»;

1927р.-початок правління Танака Гііті;

1932р – створення маріонеткової держави Маньчжоу-го;

1919р.- «Рух 4 травня»;

1925-1927рр.-Національна революція в Китаї, Північний похід;

1931р.- Китайська радянська республіка;

7 липня 1937р.-війна Японії проти Китаю.

Обладнання: підручник, атлас, дидактичні матеріали, інтернет ресурси.

Тип уроку: засвоєння нових знань.

Хід уроку.

I. Організаційний момент.

II. Мотивація навчальної діяльності.

-Метод «Чому?». Японія на початку ХХ ст. стала на шлях колоніальних завоювань. Протиріччя з США. Китай – колоніальна країна, не мала єдності.

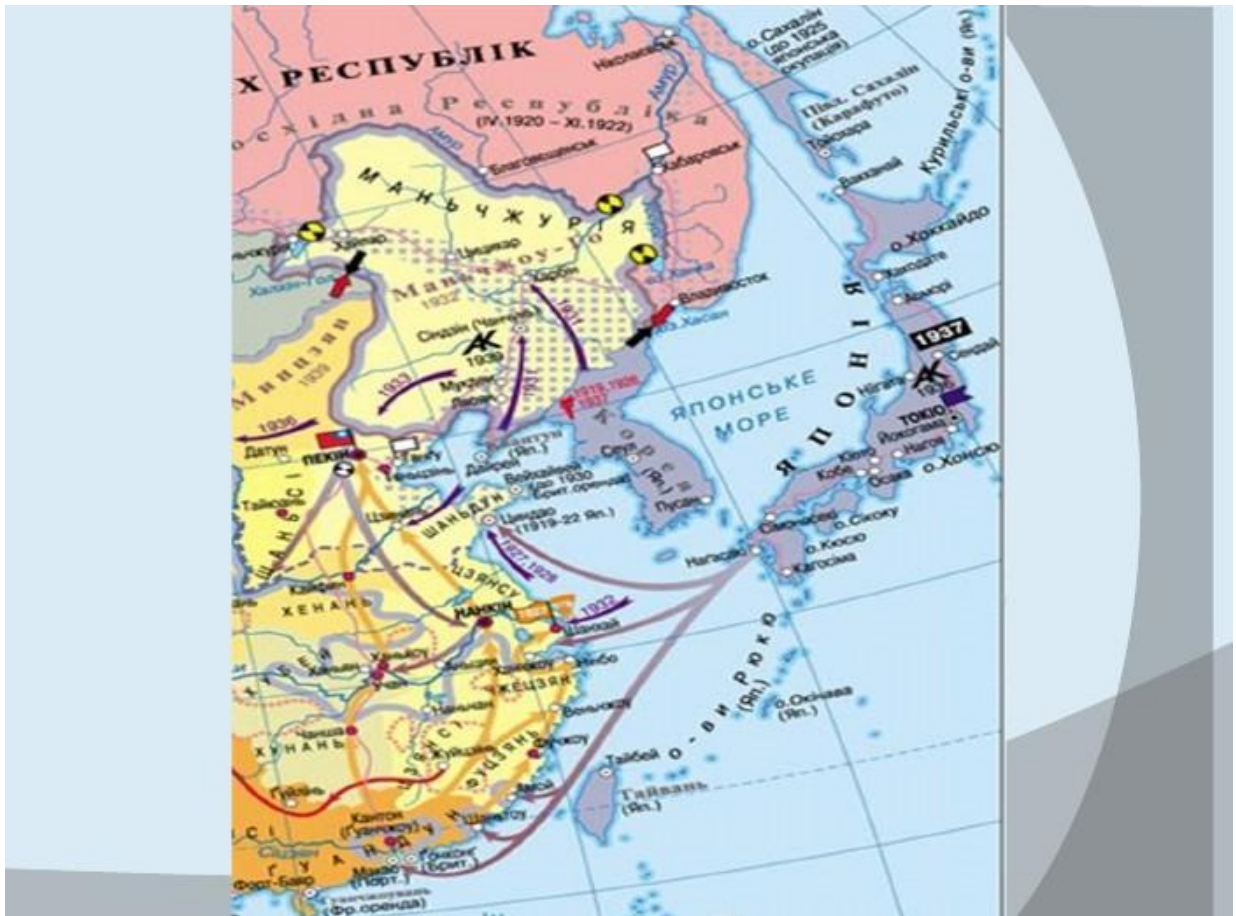
-Представлення теми і завдання уроку.

III. Вивчення нового матеріалу.

Мілітаризм – реакційна політика озброєння та підготовки до війни, пов'язана з нарощуванням збройної могутності, пропагандою ідей війни, перенесення форм і методів воєнної організації на цивільні відносини.

Меморандум – (з лат.- те, що слід пам'ятати) – один із видів дипломатичного листування з викладенням поглядів уряду в якому-небудь питанні.

Гоміндан – національна партія Китаю заснована 12 лютого 1912р. Сунь Ятсеном і його прибічниками.

ЯПОНІЯ. Японці – працелюбові, дисципліновані, невибагливі, бережливі. Національні традиції – шанувати старших, підкорятися начальникові. «Рисові бунти 1918р. були придушені. 1923р. землетрус. Економічна криза. Промисловість – монополії потребували сировини, яку Японія брала у Китаї та Кореї, які були джерелом сировини і ринком збуту. Японія програвала у конкуренції з США та Великою Британією.

Мілітаризація. У 1927р. до влади прийшов уряд генерала Танака Гііті, який надіслав імператору меморандум про плани Японії : завоювання Китаю, Індії, Малої та Центральної Азії, Монголії, зрештою Європи, СРСР і США. «Молоді офіцери» - спроба встановити військову диктатуру. Виховання безмежної відданості імператору Державна релігія синтоїзм підкріплювалась кодексом честі самурая – бусидо.

Робота за текстом §17,п.2. Опрацюйте і складіть хронологічну таблицю.

Дата	Подія	Наслідки

КИТАЙ. Об'єкт колоніальних зазіхань. «Рух 4 травня» - 1919р. студенти вийшли на демонстрацію протесту проти передачі Японії провінції Шаньдун. Початок нового революційного процесу в Китаї. Гоміндан на чолі з Сунь Ятсеном почав створення нової партії та власної армії. Створення військової школи у Вампу при допомозі радянських військових радників.

1 липня 1925р. в Гуанчжоу уряд проголосив себе Національним урядом Китаю і розпочав боротьбу за об'єднання країни. 1926р. Чан Кайші – головнокомандувач збройних сил Гоміндану. Північний похід.

Сунь Ятсен

Чан Кайші

Завоюванням провінцій Шанхай, Нанкін, Ухань та інших міст завершено об'єднання Китаю. Перед загрозою японської інтервенції Гоміндан пропонував КПК об'єднати зусилля. Але після приходу до влади КПК Мао Цзедуна у 1931р. між Червоною армією Китаю та Народно-революційною армією почалася війна. 1931р. Мао Цзедун проголосив створення Китайської радянської республіки. У квітні 1937р. КПК і Гоміндан уклали угоду про співробітництво. 7 липня 1937р. розпочалась війна Японії проти Китаю.

Опрацюйте посилання - історична довідка про

Мао Цзедуна.

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%D0%B0%D0%BE_%D0%A6%D0%B7%D0%B5%D0%B4%D1%83%D0%BD.

У квітні 1938р. в районі Тайерчжуан китайські війська здобули перемогу над японцями. Але у червні 1938р. внаслідок наступу японців було захоплено більшу територію Китаю. Китайці втратили близько 1,5 млн. чоловік. Японці втратили близько півмільйона чоловік і перейшли до закріплення своїх позицій і накопичення сил.

IV. Узагальнення та систематизація знань.

- 1.Якими були наслідки Першої світової війни для Японії?**
- 2.Коли в Японії відбулися «рисові бунти»?**
- 3.Назвіть причини агресивної зовнішньої політики Японії.**
- 4.Які події в Китаї дістали назву «Рух 4 травня»?**
- 5.Які наслідки мав Північний похід Гоміндану?**
- 6.Що таке «мілітаризм»?**

V. Підсумок уроку.Висновки.

- Мілітаризація Японії спричинила появу вогнища війни в Азіатсько-Тихоокеанському регіоні напередодні Другої світової війни.

-Що сподобалось на уроці? -Що не сподобалось ?

-Що треба змінити?

VI. Д/з: §17, підготувати повідомлення на тему «Махатма Ганді».

Тема уроку: Індія та країни Передньої Азії. Латинська Америка.

Мета уроку: охарактеризувати перебіг національно-визвольної боротьби народів Індії; з'ясувати причини революції в Туреччині; суть реформ Реза-хана; визначити суть «палестинської проблеми»; вчити складати конспект; аналізувати історичний матеріал; визначати особливості модернізаційних процесів у країнах Азії та Латинської Америки; формувати мовну, громадянську, інформаційно-цифрову компетентності; виховувати почуття свободи і відповідальності.

Очікувані результати.

Учні зможуть:

- знати тенденції економічного і суспільного розвитку країн Азії та Латинської Америки;
- розуміти поняття: латифундія, хунта, сіонізм, етатизм, меджліс, сатьяграха;
- аналізувати життя населення з позицій протистояння демократії та авторитаризму;
- давати оцінку діяльності історичним особам.

Поняття:

- латифундія – (з лат. *Latus*- широкий, *fundus* – земля, маєток) - велике приватне земельне володіння.
- хунта – (з іспан.- об'єднання) – невелика група людей, що прийшла до влади внаслідок державного перевороту та керує країною до створення законного уряду, дорадча чи адміністративна рада в Латинській Америці.
- сіонізм – політичний рух за повернення євреїв з вигнання до Палестини, створення там національної держави.
- етатизм – (з фран.- *etat* - держава) – абсолютизація ролі держави в суспільстві, що передбачає її активне втручання в економіку, політику й інші сфери життя суспільства.
- меджліс – парламент у мусульманських країнах.

- сатьяграха – ненасильницький рух в Індії, неспівпраця, громадянська непокора.

Дати і події:

1923р.- розпад Османської імперії, проголошення Туреччини республікою.

1924р.- обрання М.Кемаля президентом Туреччини.

26 січня 1930р. – День незалежності Індії.

1925-1941рр. – правління Реза-хана в Ірані.

1930-1945рр. – президент Бразилії Жетуліо Вергас.

1927-1931рр. – в Чилі диктатура Ібаньєса дель Кампо.

Жовтень 1938р.-січень 1941р. – Народний фронт при владі у Чилі.

Обладнання: підручник, атлас, інтернет ресурси.

Тип уроку: лекція.

Хід уроку.

I. Організаційний момент.

II. Перевірка домашнього завдання.

Бесіда з класом за завданнями с.97.

III. Мотивація навчальної діяльності.

-«Мозковий штурм». Японський актор, майстер бойових мистецтв Сьо Косуті сказав, що «XX століття було століттям Європи, XXI століття – це століття Азії.»

Як ви вважаєте, чому він так сказав?

-Представлення теми і завдання уроку.

IV. Вивчення нового матеріалу.

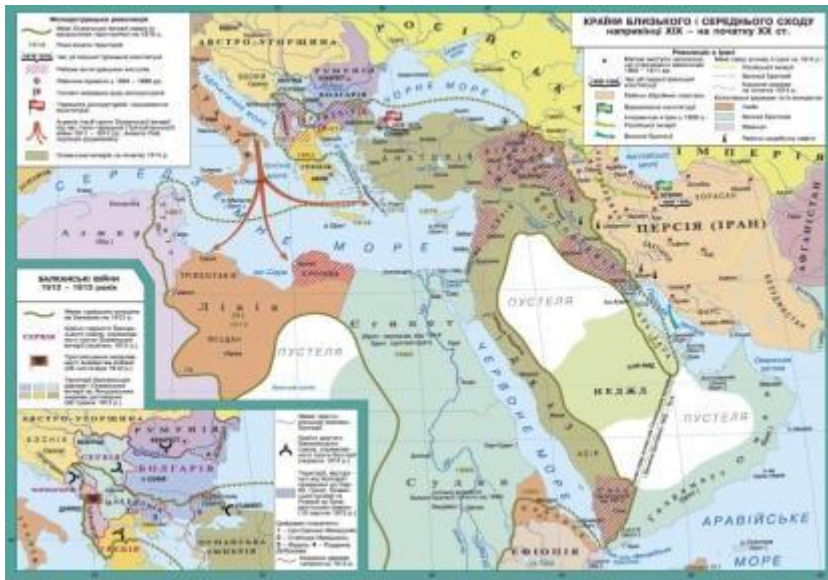

ІНДІЯ. Перлина британської колоніальної імперії. Людські і матеріальні ресурси. Війна погіршила становище народних мас. Національно-визвольний рух. У грудні 1920р. на сесії ІНК було вирішено розпочати компанію громадянської непокори: бойкот англійських товарів, закриття лавок і магазинів, відмова від праці в англійських установах тощо. В одному селищі натовп селян спалив живцем кількох поліцейських. У мусульманських районах спалахнуло повстання. Колонізатори кинули проти повсталих війська. М. Ганді засудив такі дії та оголосив про припинення акції. 1922—1929 р Період стабілізації. Внаслідок світової економічної кризи розпочався новий етап деколонізації. Поштовхом став приїзд в Індію англійської делегації очоленої Джоном Саймоном-мета виробити нову конституцію для Індії. Нова кампанія громадянської непокори. 26 січня 1930 р. - проголошено днем незалежності Індії. «Соляний похід» 1930 р. Колоніальна влада оголосила ІНК поза законом. Близько 60 тис. учасників походу було заарештовано. Причина монополія на сіль. Колонізатори ліквідували соляну монополію. 1931 р М. Ганді погодився на участь у конференції, яку було скликано в Лондоні для обговорення проблем Індії. ІНК проект конституції «Про основні права та обов'язки громадян Індії». Конференція завершилася повним провалом. 1932 р нова кампанія громадянської непокори. Колонізатори заборонили ІНК і кинули до в'язниці М. Ганді. 1935 р Акт про управління Індією. Імперія -федеральний домініон, що

складався з окремих штатів. Виборче право отримали 12 % населення, розширено права місцевих законодавчих органів, колоніальне становище зберігалось. 1937 р. Було проведено вибори. ІНК здобув більшість у восьми з 11 провінцій і сформував місцеві уряди. Однак ІНК не зміг об'єднати людей усіх релігійних конфесій Індії. Мусульманська ліга закликала своїх прихильників боротися за створення окремої мусульманської провінції — країни Пакистан .

Посилання: https://www.youtube.com/watch?v=9R_E5Mypqiw або qr- код на с.97.

ТУРЕЧЧИНА.

1919р.окупація значних територій Антантою. Два конгреси товариства захисту прав населення, обрано комітет на чолі з генералом Кемаль-пашею. Заклик до боротьби за незалежність.В Анкарі у квітні 1920 р. було обрано новий меджліс – Великі національні збори Туреччини. Головою обрано Мустафу Кемаль-пашу. Успішна воєнна компанія восени 1922р. – вигнання інтервентів. Ліквідація султаната. 29 жовтня 1923р. Туреччину проголошено республікою. Початок модернізації Туреччини. 1924р. прийнято конституцію. Нововведення –с.102. Державне регулювання економікою.

Посилання: <https://www.youtube.com/watch?v=VK9FaYYukE8> або qr – код с.103.

ІРАН. Напівколонія Великої Британії та царської Росії. Населення $\frac{1}{4}$ - різні племена (курди, лури, бахтіари, белуджі, кашкайці, туркмени, араби тощо). У 1918р. створено англофільський уряд на чолі з Восугом ед Доуле. Залежність Ірану від Британії.

Антиколоніальний рух. Англійці вивели свої війська. У лютому 1921р. перські козаки під командуванням Реза-хана в Тегерані здійснили переворот, обрано новий уряд. У 1925р. Реза – хан став верховним головнокомандувачем, а з грудня шахом нової династії Пехлеві.

Після проголошення Реза-хана шахом значення централізованої армії, яка була головним знаряддям здійснення влади Реза-шаха, продовжувало збільшуватися. Ще в червні 1925 р. меджлісом був ухвалений закон про обов'язкову воїнську повинність. У армії з'явилися літаки, танки і броньовики. Прийнятий в 1930 р. закон про кадастр встановлював вигідні для поміщиків ставки і систему стягування податку із землі і худоби. Для поміщиків, що розводили технічні культури, встановлювалися податкові пільги. У 1931 р. був заснований спеціальний Сільськогосподарський банк, який видавав поміщикам позики на вигідних умовах. З метою захисту поміщицької і буржуазної власності була проведена судова реформа. Для боротьби з селянськими повстаннями в 1930 р. ухвалений закон проти насильного захвата поміщицьких земель, а в 1931 р. - закон проти "аграрного бандитизму ", як називали правлячі кола Ірану селянський рух. Внаслідок цих заходів поміщицьке землеволодіння в країні значно зміцнилося. Феодальні пережитки в іранському селі збереглися без яких-небудь істотних змін. Переважна більшість селян землі не мала і вимушена було обробляти землю поміщиків, яким в більшості випадків належала і вода, а часто також і сім'я, робоча худоба. Урожай ділився між поміщиком і селянином як і раніше на основі старовинної середньовічної формули: одна частина - на землю, інша - на воду, третя - на робоча худоба, четверта - на сім'я і п'ята - на робочу силу. Ця експлуатація селянства була закріплена в 1939 р. законом про регулювання відносин між поміщиками і

селянами. Дуже повільно йшло класове розшарування серед селянства. Все це свідчило про поступове зростання буржуазних відносин в Ірані. Необхідно відмітити, що іранська національна буржуазія була тісно пов'язана з поміщицькому землеволодінням і це значною мірою обмежувало її прогресивне значення і роль в економічному і суспільно-політичному житті країни.

У 30-х роках іранський уряд спробував ліквідувати концесію Англо-Іранської нафтової компанії на пошук і видобуток нафти. Рішення обґрунтовувалося тим, що концесійний договір, підписаний під збройним тиском Англії, суперечив національним інтересам Ірану. Суперечка між Англією та Іраном навколо концесії була винесена на розгляд у Лігу Націй, внаслідок чого права компанії дещо обмежувались. Проте у 1933 р. було укладено нову угоду, згідно з якою збільшувались вклади Англо-Іранської нафтової компанії у казну Ірану. Термін концесії був продовжений до 1993 р. Іран значно обмежив торгові відносини з СРСР, частка яких становила майже 40% його зовнішньоторгового обороту. Натомість шахський уряд пішов на зближення з Німеччиною, яка намагалась використати територію Ірану як плацдарм для здійснення своїх експансіоністських планів. Напередодні війни на долю Німеччини припадала майже половина всієї зовнішньої торгівлі Ірану. Німеччина монополізувала поставки залізничного і

промислового устаткування, будувала в Ірані аеродроми, поставляла зброю, контролювала воєнні заводи.

Посиланн: <https://www.jnsm.com.ua/h/1212P/> або qr – код с.103.

ПАЛЕСТИНА. Колиска християнської релігії. Стіна Плачу – найбільша святиня іудеїв, мечеті мусульман. Теодор Герцль – сіонізм. Після війни Палестина була під управлінням Великої Британії, яка сприяла переселенню євреїв до Палестини. У 30-х рр.. 1/3 населення становили євреї. Виступи арабів проти євпеїв: 1920-1921, 1929, 1936-1939рр.

Посилання:

https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9F%D0%B0%D0%BB%D0%B5%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%8C%D0%BA%D0%B0_%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B0 або qr – код с.105.

КРАЇНИ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ. Більшість країн регіону - республіки президентського типу на кшталт США. Демократизм формальний. Значна роль армії, часті військові перевороти. Жорстка ієрархія різних верств населення. Слабкість законодавчої та судової гілок влади. Основна боротьба за владу - між елітними групами, а не політичними партіями. Головні цінності - єдність, стабільність, авторитет держави. Значний вплив католицької церкви. Найвпливовіші держави - Мексика, Аргентина та Бразилія.

Країни переважно аграрно-сировинні: спеціалізація Аргентини на м'ясі та шерсті, Бразилії - на каві, Перу - на бавовні та сріблі, що обумовлювало сильну залежність від зовнішніх ринків. Основа сільського господарства - латифундії, пов'язані з іноземним капіталом. Намагання США та західноєвропейських країн не допустити економічної незалежності регіону; активна експлуатація мінеральних ресурсів Латинської Америки. Різкі соціальні контрасти між життям олігархів та трудящих.

Аргентина. До 1916 р. країною управляли консерватори, яких підтримували латифундисти. Період їх правління характеризувався розвитком економіки, що перетворив Аргентину на виробника м'яса і зерна у світі; цей час позначено стрімким зростанням населення країни, розвитком освіти і культури. 1912 р. було прийнято закон про загальне виборче право і таємне голосування. Цей закон дав змогу партії більшості, радикалам, домогтися обрання на посаду президента свого лідера І. Ірігойєна. Прихильники Ірігойєна наполягали на подальшому проведенні реформ, розрахованих на ослаблення позицій іноземного капіталу і поміщицько-буржуазної олігархії. За правління (1916-1922) Ірігойєна вдалося відстояти нейтралітет Аргентини під час І світової війни.

Чилі. У вересні 1924 р. група вищих офіцерів здійснила в Чилі військовий переворот і привела до влади військову хунту (військове об'єднання). Вона протрималася при владі 4 місяці. У лютому 1927 р. владу в країні знову захопили військові. Їхнім ставлеником став полковник К. Ібаньєс, який встановив свою диктатуру. Він розпустив парламент, заборонив ліві організації. Зразком для наслідування для нього був Муссоліні.

Куба. У 1925 р. на Кубі була встановлена диктатура президента Х. Мачадо. Він обмежив діяльність всіх політичних партій і організацій, сприяв проникненню іноземного капіталу в країну. У 1933 р. група офіцерів-змовників заарештувала його і вислала з країни. Новим диктатором став начальник генштабу збройних сил

Ф. Батіста, що на довго взяв владу у свої руки. Новий кубинський режим активно підтримували США.

Бразилія. Диктаторський режим у Бразилії встановився з обранням президентом А. Бернардеси, який був главою в 1922–1926 рр. Діяльність уряду Бернардеси викликала невдоволення в суспільстві, незважаючи на стабілізацію в економіці.

У 1926–1930 рр. президентом був В. Луїс, який представляв «кавову олігархію» і застосовував авторитарні методи управління. Однак економічна криза, що розпочалась в 1929 р., різко погіршила становище населення і загострила політичні протиріччя. Згодом до влади прийшов лідер Ліберального альянсу Жетуліо Варгас. Наприкінці 30-х рр. він також удався до диктаторських методів управління. Його правління продовжувалося до 1945 р. Йому вдалося розвинути економіку країни. Закони в соціальній сфері поліпшили становище населення, багато було зроблено у освіті і культурі. Характерні риси демократичного руху:

– Антиолігархічна спрямованість.

– Розширення та укріплення демократичних свобод, прав громадян, покращення соціальної сфери.

– Намагання послабити залежність від іноземних держав. Набуття демократичним рухом форми боротьби за створення Народного фронту, яка посилювалася в міру наростання загрози фашизму в Латинській Америці.

– Уряд Народного фронту П. Агірре Серда (1938-1941) в Чилі провів низку перетворень розширення демократичних свобод; покращення соціального забезпечення, медичного обслуговування; передача частини землі селянам. Відставка уряду в січні 1941 р. у зв'язку з суперечностями всередині Народного фронту.

– Національно-визвольний альянс в Бразилії – опозиційний рух проти режиму Варгаса (заборона урядом діяльності альянсу 1935 р.).

– Піднесення демократичного руху в Мексиці на чолі 3 Л. Каденасом, уряд якого провів аграрну реформу в інтересах селян, заохочував розвиток кооперації, націоналізував залізниці та нафтову промисловість.

Посилання: <https://www.youtube.com/watch?v=wOe910mcxg8> .

https://www.youtube.com/watch?v=D_ZhfsHKv9M&list=PLEvVFG9hzxfWxloBP1xy8Alsjt1dr8_jw&index=20.

IV. Підсумок уроку. Висновки.

Створення народних фронтів у Латинській Америці, активізація демократичних сил були яскравою сторінкою у боротьбі проти диктаторських режимів, олігархії, за національні інтереси суверенних держав Латинської Америки. Піднесення національно-визвольної боротьби в Індії поступово розширювали права населення і спонукали до розгортання ще більшої компанії проти колоніальної політики за національне визволення.

Модернізація Туреччини та Ірану мала демократичний характер, але під жорстким контролем держави, що сприяло прогресу у розвитку економіки порівняно з іншими країнами Азії.

V.Д/з: §§18-20. Підготуватися до практичного заняття та тематичного оцінювання за §§17-20.

